

PREVOD

Jean Tardieu

Gospod Gospod

Tja, kjer se srečujeta Burkasto in Lirično (bilo je mraz, veter je opletal s cunjami na nekem strašilu), na tisti siromašni lutkovni oder, kjer se bosta vsak čas prikazala popolnoma enaka Gospoda, od katerih je vsak samo senca drugega, tepčka, ki se gresta filozofa, večna elementa, pomanjšana v smešna razmerja, pristni čustvi, predstavljeni v parodiji - tja sem se skrila, da bi napisal te pesmi.

Zato se bo v njih našlo skorajda več gibov in zmrđ kot pa besed. Če bo bralec privolil in se vpletel v igro, če bo moja možičlja, ko ju bo bral, govoril in živel, če bo zaslišal svoj notranji glas, kako oblikuje groteskne poudarke, neresnične, ker so preveč bedasti, če bo začutil, kako pačijo njegovo krinko živčni trzljaji, znanilci bedastih in sproščujočih kretenj - tedaj bo

GOSPOD GOSPOD

dosegel svoje.

1

Gospod sprašuje gospoda

Gospod oprostite
da vas nadlegujem
kakšen čuden klobuk
imate na glavi!

- Motite se gospod
saj nimam več glave:
kako naj bi torej
bil pokrit s klobukom!

- In tale obleka
ki ste jo nadelj?

Prav žal mi je gospod
a nimam telesa
in ker ga nimam več
se ne oblačim več.

- A ko vas sprašujem
mi odgovarjate
in to me opogumlja
da vprašam še tole:
Gospod kdo so ljudje
ki jih vidim zbrane:
zdi se da čakajo
da bojo šli na pot?

- Gospod to je drevje
v brezmejni ravnici
nič se ne premika
ker je privezano.

- Gospod Gospod Gospod
kaj je gori nad nama
ta množica oči
ki gledajo skoz noč?

- Gospod to so zvezde
vrtijo se okrog
in nič ne gledajo.

- Kaj pa tile kriki
ko da nekje nekdo
ko da se kdo smeje
ko da se kdo joče
ko da kje kdo trpi?

- Gospod to so zobje
zobje oceana
ki grizljajo skale
niso žejni lačni
niti krvoločni.

Kaj se to dogaja
ognji migotajo
zrak se je premaknil
premaknile zvezde
slišijo se bobni
sliši se grmenje
ko da se armade
namerjajo v spopade
kjer ni sovražnikov?

- Gospod to je tvarina
ki samo sebe ustvarja
in nareja otroke
da bi se vojskovala.

- Gospod na vsem lepem
me vznemirja tole:
tu ni več nikogar
a jaz vam govorim
in vi me slišite
saj odgovarjate!

- Gospod to so stvari
brez vida in sluha

rade bi slišale
rade govorile.

- Gospod v vsem tem skupaj
kaj so te podobe
ki so zdaj svobodne
potlej spet zaprte
ta ogromna misel
kjer hodijo postave
in barve svetijo?

- Gospod to je bil prostor
in prostor
umira.

2

Potovanje z Gospodom Gospodom

Z Gospodom Gospodom
grem na potovanje.
Čeprav ju nikjer ni,
jima nosim stvari.
Sam sem, ona pa dva.

Ko naš vlak potegne
jima na obrazu
berem zadovoljstvo
da sta nepremična
ko vse okrog hiti.

Sedita si nasproti
in vsak ima svoj prav.
Eden: vse prihaja
drugi: vse gre nazaj.

Ali vse te hiše
 obstanejo tukaj
 ali jih vlak zbríše?
 mislim da za nama
 nič več ne ostaja.

No glejte kakšni ste!
 mu odvrne prvi,
 vam ni nič obstojno
 jaz pa vidim polja
 in vasi tam daleč
 ki čvrsto vztrajajo.
 Midva sva mimobežno
 midva sva samo dim...

Takole kramljata
 in njuna debata
 je tako zavita
 da od nje znorita.

In vlak se ustavi
 hkrati s pokrajino
 in vse skup se zmeša.

3

Gospod Gospod v letovišču

Neki dan ob morju
 Gospod Gospod samá
 spokojna kramljata
 grizljata jabolko
 in gledata v nebo.

- Glejte, reče prvi,
 nadvse prikupni nič!
 in kolikšna spokojnost

ko breztalno žrelo
 neutrudno meša
 stvari in ljudi!
 Kdor je podoben Bogu
 ta ne potrebuje
 še nadomestnih dni.

- Ni o tem beseda
 Gospod (reče Gospod)
 mi smo kratkotrajni
 ker nas je celota
 vélike Enote
 že kdaj zavrnila,
 in le s količino
 se ji izmaknemo.
 In seštevamo
 in tezavriramo!
 Torej je različnost
 za nas na tej zemlji
 zares neogibna.
 Poglejte to ribo
 ki nikakor ni ptič
 ki nikakor ni grah
 ki nikakor ni kit
 ki nikakor ni čoln...

- Kar se mene tiče,
 ga Gospod prekine,
 sta oba grah in kit
 v primeri z večnostjo
 popolnoma na istem.

Zdaj potegne veter
 odnese klobuka
 in na sinjem nebu
 se obe postavi
 takoj izbrišeta.

4

Bistvene težave

Gospod da gor gate
Gospod mu jih sname,

Gospod da gor hlače
Gospod mu jih strga,

Gospod da gor srajco
da gor naramnice
Gospod da gor suknjič
Gospod da gor čevlje:
Gospod mu po sobi
vse po vrsti zmeče.

Ko se Gospod sprehaja
je Gospod kar doma

ko je Gospod nekje
ni Gospoda nikdar tam

ko se Gospod ljubi
dela Gospod pokoro

ko Gospod razpravlja
molči Gospod kot miš

ko se v gozd odpravlja
v mestu obtiči

ko se ne razburja
je močno iz sebe

spi ko se prebuja
joče ko se smeje

ko vzide sonce
že nalega noč.

Res je vrtoglavo
gledati ga hkrati
samega in v dvoje
stojé ležé stojé
sedé stojé sedé!

Sname si klobuk
klobuk si da spet gor
s klobukom razoglav
razoglav ima klobuk
in nikoli ni miru.

5

Grob Gospoda Gospoda

V tišini kramljata
Gospod in Gospod
in je kot bi se Nič
z Nobenim pogovarjal.

Eden pravi: ko pride
smrt in naju vzame
je ko da bi nikoli
nikogar ne bilo.
Kdo pravi da si bil
ko me več ne bo?

- Gospod, reče Gospod,
korak bi stopil dlje:
ne danes ne kdaj prej
ne vem ali sem bil.
Čas gre tako hitro
da zdaj ko govorim
(sedanji povednik)
že nisem več tisti

ki sem bil malo prej.
In tudi ni dovolj
samo pretekli čas
potreben bi bil vem
povednik ničnosti.

Drži, reče Gospod,
v tem novem naklonu
naj povem življenje
najino življenje:
Zdaj na plan s spomini!
Nisva se rodila
nisva skupaj rasla
nisva jedla spala
nisva se budila
nič nisva sanjala
nič nisva ljubila.

Nisva nobeden
in nič se ni zgodilo.

Prevedel in spremno opombo napisal Aleš Berger

Francoski pesnik **Jean Tardieu** je bil rojen leta 1903 in je lani umrl. Njegovo najvažnejše pesniško delo je zbrano v knjigi *Skrivna reka* (1968); iz nje je razbrati, da se je Tardieu v pesmih spopadal predvsem z bežnostjo in neulovljivostjo življenja, ki se mu je kazalo kot groteskno in absurdno, in da je svoj nemir, izhajajoč iz občutka breztalja, izražal z nenavadnim jezikom, polnim besednih iger in razgrajanja besed. Tardieu se je vpisal tudi v tradicijo poetičnega gledališča, predvsem s knjigama *Pesni za igranje* (1960) in *Komorno gledališče* (1955-65).